

Anmälan till KU, 10 januari 2018

Migrationsverket upphör kring 2010 att göra medicinska åldersbedömningar när åldern i asylbeslut är tveksam, efter att barnläkarföreningen och advokatförbundet ansett de etablerade metoderna, som används i hela världen, som alltför osäkra och därför bojkottat dem. Sverige (Migrationsverket) godtar sedan fram t o m 2015 den ålder som den asylsökande uppger, vilket bidrar till att alltför lockas till Sverige, år 2015 över 35.000 ensamkommande som uppger sig vara barn under 18 år, hela 40 % av alla som kommer till EU (Sverige har 2 % av EUs befolkning).

Detta har lett till att många tusen vuxna män felaktigt givits asyl som barn, personnummer som barn och placerats på boenden med barn. Min grova bedömning är att över 30 % av de som fått asyl som barn kan ha varit vuxna män mellan 20 och 30 år, som alltså erhållit resurser och förmåner avsedda för barn. Merkostnaderna för detta uppgår till många miljarder kronor under ett antal år, eftersom kostnaden för ett barn på HVB-hem har varit över 1 miljon kr per år. Att inte kontrollera ålder utan passivt godta felaktiga uppgifter är djupt allvarliga myndighetsmissgrepp med allvarliga följder på olika sätt; för barn, för hvb-personal, för skolan med mera. Samt naturligtvis också för de som hela livet får leva med en ålder som kan vara upp till 10 år eller mer mindre än den faktiska.

Regeringen beslutar hösten 2015 att medicinska åldersbestämningar skyndsamt åter måste göras i tveksamma fall. Socialstyrelsen låter Carl-Erik Flodmark utreda frågan. Flodmark är barnläkare och har varit styrelseledamot i barnläkarföreningen som bojkottat medicinska åldersbedömningar, han är också fritidspolitiker för Miljöpartiet. Jag anser att han kan ses som jävig i dessa frågor.

Flodmark utesluter att återgå till de beprövade metoder (tand- och handledsröntgen) som barnläkarföreningen bojkottade som alltför osäkra. Istället lyfter han fram tandröntgen tillsammans med den oprövade metoden magnetkameraundersökning av knäled, i avsikt att detta ska med råge trygga att säkerhetsmarginalen vid bedömningarna ökar så att man klassas som vuxen över 18 år först vid 19-20 års ålder. Socialstyrelsen rekommenderar "flodmarksmetoden", men först efter att den prövats i pilotförsök. Regeringen uppdrar åt Rättsmedicinalverket att välja metod och att sedan göra medicinska åldersbedömningar efter den med skyndsamhet.

Regeringen uppdrar vidare åt Migrationsverket att använda Rättsmedicinalverkets utlåtanden som tung del i asylbesluten, när tveksamhet råder om åldern är över eller under 18 år.

Rättsmedicinalverket väljer anmärkningsvärt nog inte att återgå till den beprövade metoden med tand- och handledsröntgen utan väljer trots stark kritik den oprövade tand/knäledsmetoden. Man anser sig vara överens med Socialstyrelsen om detta. Barnläkarföreningen och advokatsamfundet som bojkottade den etablerade tand/handledsröntgenmetoden accepterar nu tand/knäledsmetoden.

Svensk och internationell expertis avråder tidigt från att använda den oprövade knäledsmetoden.

Under 2017 gör ca ca 8.800 medicinska åldersbedömningar i tveksamma fall fram till den 30 november. 83 % bedöms vara över 18 år.

Kritiken växer från många rättsmedicinalläkare, bl a de i Uppsala vägrar att medverka i åldersbedömningar med denna oprövade metod. Det förefaller som om den oprövade metoden tvärtom vad som avsetts kan bedöma individer som äldre än de faktiskt är.

Rättsodontologen Håkan Mörnstad gör med hjälp av tyska specialister en second opinion i 80 fall, med det förskräckande resultatet att de gör bedömningen att hälften av utlåtandena är fel. I några fall är bildkvaliteten så dålig att de tyska experterna inte kan ta någon ställning, vilket dock inte

hindrat rättsmedicinalverket från att göra det. Har de rätt har alltså barn under 18 år felaktigt nekats asyl för att istället utvisas.

Rättsmedicinalverket nonchalerar kritiken och fortsätter att bedöma enligt metoden, migrationsverket fortsätter att låta asylbesluten styras av vad rättsmedicinalverket säger.

Regeringen torde följa frågan nära men finner ingen anledning att ingripa.

Rättsosäkerheten i åldersbedömningarna anmäls av mig i november 2017 till Justitieombudsmannen för granskning, men JO meddelar per vändande post (efter bara några veckor) att det inte finns anledning för JO att vidta någon åtgärd eller uttalande med anledning av anmälan. Jag finner detta obegripligt.

Svenska Dagbladet belyser allt detta i en inträngande och stark artikelserie.

Med betydande sannolikhet torde hundratals asylsökande (eller fler) ha fått avslag på sin asylansökan på grund av felaktiga åldersbedömningar från rättsmedicinalverket, beroende på att man valt att använda en oprövad och starkt kritiserad metod.

Ansvaret faller i första hand tungt på de myndigheter som valt en oprövad metod och fortsätter att använda den i full utsträckning för utlåtanden och som tung del i asylbesluten.

Huvudansvaret ligger på rättsmedicinalverket som valde att börja tillämpa socialstyrelsens rekommendation omgående i full skala utan någon pilotstudie gjord, men socialstyrelsen har också ett ansvar genom val av utredare och en rekommendation som skulle ta lång tid att utvärdera innan några åldersbedömningar skulle kunna göras.

Frågan om hur Sverige sedan förra året, och än idag, utför och grundar asylbeslut på medicinska åldersbedömningar, har också konstitutionella aspekter, liksom vad gäller Sveriges underlåtenhet att överhuvudtaget kontrollera ålder fram till 2015.

En regering ska inte utöva ministerstyre över myndigheter, det är riktigt, men en regering kan heller aldrig undandra sig det helikopteransvar den har för att med de instrument den disponerar agera och gripa in om saker och ting sker till exempel rättsosäkert och med oacceptabla konsekvenser för enskilda och för samhället.

Två regeringar, med ansvariga ministrar främst migrationsminister Tobias Billström samt justitieminister Morgan Johansson, var under ett antal år passiva och ingrep inte när migrationsverket underlät att kontrollera ålder vid sina asylbeslut.

De var inte ensamma, trots debattartiklar och enstaka motioner skulle till exempel jag själv gjort mer i riksdagen för att hejda denna orimliga myndighetskollaps.

Ansvar för att inget gjordes åvilar utöver berörda myndigheter också sju riksdagspartier och media, som nästan enbart fokuserade på rätten att få asyl och inte alls på att vuxna män felaktigt gavs asyl som barn. Kritik mot detta avfärdades ofta med att grumliga motiv låg bakom.

Denna rättsskandal, som jag betecknar den, skedde under åren 2010 till 2015, och har inte granskats av konstitutionsutskottet.

När jag nu vill att KU granskar statsråden Billströms och Johanssons ansvar för det som så länge pågick är jag medveten om att de hade en uppförtsbacke i att kunna agera, eftersom hela samhällsandan var inriktad på att ta emot och hjälpa, inte att ställa krav och granska.

Det handlar också om två dugliga statsråd, och det känns naturligtvis tungt att begära granskning av ett statsråd i den alliansregering som jag själv alltid stödde.

Men! Ska KU äntligen granska denna fråga, vilket jag anser helt nödvändigt för att kunna utkräva ansvar, om sådant finns, och dra slutsatser för framtiden, måste den ju anmälas för granskning. Och rent principiellt är det min uppfattning att riksdagsledamöters rätt att begära granskning handlar om frågor där regeringens och statsråds agerande bör granskas, och då inte enbart om statsråd i andra partier utan faktiskt om alla statsråd.

Jag anser vidare att med den osäkerhet som nu råder om tillförlitligheten hos den metod för knäledsundersökning som rättsmedicinalverket använder borde dessa utlåtanden inte längre få utgöra grund för migrationsverkets asylbeslut när åldern är tveksam.

Regeringen, främst migrationsminister Helen Fritzon och justitieminister Morgan Johansson, har passivt åsett den växande kritiken mot Rättsmedicinalverkets val av knäledsundersökning med magnetkamera för åldersbedömning med de konsekvenser och felaktiga asylbeslut för kanske många 100-tals asylsökanden som den kan ha fått, utan att på något vis agera, vad jag vet. Tvärtom har de uttalat fullt förtroende för rättsmedicinalverkets utlåtanden och metod.

Mot denna bakgrund vill jag att Konstitutionsutskottet granskar Tobias Billströms, Morgan Johanssons samt Helen Fritzons ansvar och agerande i de två frågor som jag tar upp.

Staffan Danielsson

Riksdagsledamot (C)